

BENDRŲJŲ KOMPETENCIJŲ UGDYMO PAVYZDŽIAI

Parengė dr. Vida Kazragytė

Ugdant kompetencijų, tiek dalykinės teatrinės, tiek bendrųjų kompetencijų dalis (nuostatas, gebėjimus, žinias ir supratimą), turinys yra tas pats. Kitaip tariant, viena ir ta pati per teatro pamokas pasiūlyta veikla (žaidimas, pratimas, kūrybinė užduotis, analitinė užduotis, parodymo užduotis ar kt.) savo turiniu ugdo daugelį kompetencijų. Mokytojui tik svarbu išvelgti šių kompetencijų sąsajas ir jas aptarti kartu su mokiniais, kad mokymasis būtų sąmoningas, kad didelė dalis patirties neliktų empirinio lygio, o pereitų į įsisąmonintas žinias, supratimą, gebėjimus, nuostatas ir būtų naudojama atitinkamose situacijose. Toliau pateikiame pavyzdžių, kaip bendrųjų kompetencijų sudedamosios dalys yra integruojamos į teatro užduotis.

Kompetencija	Kompetencijos sudedamosios dalys	Raiška užduotyje / užduotyse
Iniciatyvumo ir kūrybingumo	Rodyti iniciatyvą. Gebėti kūrybiškai naudotis meno formomis. Žinoti ir suprasti, kokiais etapais vyksta kūrybos procesas.	Rodyti iniciatyvą pasiūlant žaidimą. Sukurti sceninį etiudą savoms mintims, idėjoms reikšti. Kuriant sceninį etiudą, naudotis kūrybos etapais (idėjos kėlimu, planavimu, realizavimu, koregavimu, rezultato parodymu).
Socialinė	Nusiteikti bendrauti ir bendradarbiauti nepaisant išankstinių nuostatų. Atlikti grupės lyderio ir grupės nario vaidmenis. Rodyti žiūrovams ir partneriams, mokytojui pagarbą. Branginti bendruomeniškumo jausmą.	Žaidimai ir pratimai, užduotys, skirti atlikti grupines užduotis. Vadovauti grupei paaiškinant žaidimą, užduotį; atstovauti grupei pristatant rezultatus. Atlikti žaidimus, pratimus, užduotis išklausančias užduotį iki galo, kalbant tinkamu tonu, pasirenkant žmogaus orumo nepažeidžiančias raiškos priemones. Išsiaiškinti, kaip teatras prisideda prie bendruomeniškumo kūrimo ir kaip teigiamos emocijos padeda kurti bendrumo jausmą.
Komunikavimo	Komunikuoti kalba; kalbėti tinkamais pagal situaciją	Kalbėti priešais grupę ir priešais žiūrovus.

	<p>žodžiais ir laikantis atitinkamos struktūros.</p> <p>Komunikuoti įvairiais ženklais.</p> <p>Siekti, kad ženklai būtų kitiems aiškūs, gerai matomi ir girdimi.</p>	<p>Stovėti scenoje taip, kad būtų matomas veidas, išsidėstyta vienodu atstumu nuo sienos ir partnerių.</p> <p>Sukurti personažą, kurio veiksmi, kalba, santykiai būtų žiūrovams aiškūs kaip ženklai.</p> <p>Sukurti aiškų, nuoseklų etiudą. Pritaikyti sceninius vaizdo, garso ženklus.</p>
Kultūrinio sąmoningumo	<p>Priimti ir toleruoti skirtingus požiūrius.</p> <p>Išvelgti kultūrinius skirtumus ir juos gerbti.</p> <p>Paašškinti, kaip skiriasi atskiros meno rūšys.</p> <p>Nusakyti menininkų indėlį į kultūros kūrimą.</p> <p>Nusakyti savo galimybes dalyvauti kultūrinėje raiškoje.</p>	<p>Sukurti ir analizuoti kitų sukurtus personažus, turinčius skirtingus tikslus, požiūrius, siekius.</p> <p>Išvelgti kultūrinius skirtumus tarp mokyklos bendruomenės ir miesto (savivaldybės), profesionaliojo teatro.</p> <p>Nusakyti, kokie teatro menininkai garsina Lietuvos vardą pasaulyje.</p> <p>Apibūdinti, kokios teatro žinios, gebėjimai, nuostatos ir kokioje kultūrinėje raiškoje gali būti pritaikytos (sakant kalbas, vedant renginius ir pan.)</p>
Pažinimo	<p>Skirtingi pažinimo būdai (mokslinis, meninis, religinis, kt.)</p> <p>Nusiteikti išgyventi meno kūrinį ir suvokimo metu sukurti prasmę.</p> <p>Nesitenkinti iliustravimu, nusiteikti taikyti meninį pažinimo būdą – kurti metaforas.</p> <p>Nusiteikti vertinti meną kaip savitą pažinimo būdą, leidžiantį pažinti save, savo vidinį pasaulį.</p>	<p>Diskutuoti apie tai, kuo skiriasi ir kuo panašūs yra skirtingi pažinimo būdai (mokslinis, meninis, religinis).</p> <p>Pailustruoti, kaip tam, kad suvoktum spektaklį, reikia jį išgyventi.</p> <p>Ir kaip prasmės sukuriamos atsižvelgiant į išgyvenimus ir spektaklio ženklus, jų visumą.</p> <p>Paašškinti, kodėl scenoje netinka tenkintis stereotipinėmis, žinomomis raiškos priemonėmis, gyvenimo iliustravimu, kodėl siekiama kurti metaforas – perkeltines prasmes?</p> <p>Diskutuoti, kaip skiriasi teatro žiūrovų poreikiai ir kodėl žmonės eina į teatrą.</p>

		Aptarti, kaip personažų (vaidmenų) raiška padeda pažinti savo pačių mintis ir jausmus.
Asmeninė	<p>Planuoti asmeninių išteklių panaudojimą (laiką), žinias ir gebėjimus.</p> <p>Nusiteikti kurtis asmeninę vertybių sistemą.</p> <p>Suvokti savo asmeninius tikslus ir jiems pasiekti numatyti priemones.</p>	<p>Suplanuoti etiudų kūrimo etapus mokymosi cikle numatant laiką, kokias užduotis atsižvelgiant į turimas ir įgyjamas žinias, gebėjimus mokinys gali atlikti).</p> <p>Diskutuoti ir reflektuoti apmąstant, koks teatras, kokios jo vertybės man yra priimtinos arba nepriimtinos.</p> <p>Įvardyti, kokie asmeniniai tikslai paskatino pasirinkti teatro pamokas ir kaip, kokias užduotis atlikdamas ar kitais būdais galiu juos realizuoti.</p>
Mokėjimo mokyti	<p>Supranta savo išmokimo lygį ir tobulintinas puses.</p> <p>Geba kurtis žinias ir supratimą patys, panaudodami aukštesniuosius mąstymo gebėjimus (analizę, apibendrinimą, argumentavimą).</p>	<p>Įsivertina savo atliktas teatro raiškos ir suvokimo užduotis pagal sutartus kriterijus.</p> <p>Kuriasi žinias ir supratimą, kaip vaidinti, kurti etiudą, improvizuoti analizuojant, argumentuojant, apibendrinant diskusijų ir refleksijų metu.</p>